

Objawy i przebieg choroby oraz diagnostyka różnicowa

Objawy pryszczycy

- okres inkubacji: 14 dni,
- pęcherzyki i pęcherze występujące na w jamie gębowej, na wargach, języku, w okolicy otworów nosowych oraz na wymieniu, strzykach, w szparze międzyracicowej i na koronkach racic, po ich pęknięciu - nadżerki,
- temperatura ciała podwyższona o 1,5 - 2,5⁰C,
- apatia,
- obfite ślinienie, otwieranie jamy ustnej z charakterystycznym cmokaniem, utrudnione przeżuwanie i utrata łaknienia - w szczególności u bydła,
- spadek mleczości aż do całkowitego zaniku,
- kulawizna jednocześnie na wiele kończyn, sztywny chód,
- nie wielka śmiertelność zwierząt wśród dorosłych,
- zwierzęta młode (cielęta, prosięta, jagnięta) są bardzo wrażliwe i często padają z powodu zapalenia mięśnia sercowego bez innych oznak choroby.

Przebieg choroby

Bydło - przebieg choroby jest gwałtowny. Zakażenie szerzy się błyskawicznie i w ciągu 24-48 h w gospodarstwie mogą chorować wszystkie zwierzęta. Padnięcia dotyczą przede wszystkim młodych zwierząt.

Świnie - choroba rozprzestrzenia się błyskawicznie. U zwierząt obserwuje się trudności ze wstawaniem, występuje wysoka śmiertelność prosiąt ssących. Świnie stojące opierają się bardzo ostrożnie na racicach.

Owce i kozy - rozprzestrzenienie choroby w stadzie jest mniej gwałtowne niż u świń i bydła. Choroba przebiega łagodnie bez wyraźnie zaznaczonych objawów ogólnych i klinicznych. U owiec objawem, który powinien nasuwać podejrzenie pryszczycy jest nagłe wystąpienie kulawizn u znacznego odsetka zwierząt oraz wysoki wskaźnik jagniąt padłych w okresie wykotów.

Zmiany anatomopatologiczne

- zmiany na skórze i błonach śluzowych - pęcherze i nadżerki mogą występować w krtani, oskrzelach, przetyku, żołądka i jelitach, u przeżuwaczy w przedżołądkach, zwłaszcza na fałdach żwacza,
- u młodych zwierząt - powiększenie i zwyrodnienie mięśnia sercowego, w sercu obserwuje się naprzemienne występowanie jaśniejszych i ciemniejszych pól (serce tygrysie).

Diagnostyka różnicowa

Bydło

- choroba błon śluzowych - biegunka, wrzody wielokształtne, nieregularne (przy pryszczycy - zaokrąglone), niewielka zaraźliwość,
- [choroba niebieskiego języka](#) - zmiany, a następnie wrzody w pysku i na kończynach, owrzodzenie opuszki zębowej i niekiedy końca języka, ronienia, temperatura do 42°C,
- głowica bydła - temperatura powyżej 41,5°C, owrzodzenia w całej jamie ustnej, śluzowo - ropny wyciek z nozdrzy, uogólnione powiększenie węzłów chłonnych, obustronne zapalenie rogówki, chorują pojedyncze zwierzęta,
- grudkowe zapalenie jamy ustnej - grudki na wargach, zmiany martwicowo - wrzodziejące pierścieniowe na języku, pod językiem i na dziąsłach, na ogół chorują zwierzęta poniżej 4 tygodnia życia, czasami do 6 miesiąca życia,
- pęcherzykowe zapalenie jamy ustnej - pęcherzyki, a następnie wrzody na błonie śluzowej jamy ustnej, koroncy i w szparze międzyracicowej, chorują również koniowate,
- pomór bydła - owrzodzenia na błonie śluzowej jamy ustnej, biegunka, odwodnienie, potem zaparcia, bardzo duża zaraźliwość, śmierć w ciągu 7-12 dni,
- zakaźne zapalenie nosa i tchawicy - owrzodzenie na pysku i języku, zmiany chorobowe obejmują również gardło i tchawicę, ropa na krawędziach nozdrzy.

Świnie

- nekrobaculoza (choroba cementowa) - występuje u zwierząt utrzymywanych w złych warunkach higienicznych, zmiany głównie na kończynach, rumień, następnie wrzody także na podszewie, poduszeczkę podszewowej i stawach paliczków,
- oparzenia spowodowane przez substancje żrące - wrzody powierzchniowe podszewy, czarne tkanki,
- uczulenie spowodowane substancjami światłoczułymi pobieranymi z pokarmem - pęcherzyki, a następnie wrzody powierzchniowe na ryku, uogólniony rumień,
- [choroba pęcherzykowa świń](#) - niższa zaraźliwość, padnięcia głównie wśród osobników dorosłych i tuczników,
- pęcherzykowe zapalenie jamy ustnej - chorują także koniowate.

Owce i kozy

- niesztowica - liczne pęcherze na języku, pęcherze wypukłe, krosty owrzodzone w centrum, chorują młode owce rzeźne i owce karmiące,
- nekrobaculoza - głębokie wrzody w pysku, intensywny ślinotok,
- kulawka - zmiany ograniczone wyłącznie do kończyn, gnilny zapach, rany ziarninujące i nadkażone na koroncy racic lub w szparze międzyracicowej,
- [choroba niebieskiego języka](#) - obrzęk warg, powiek i małżowin usznych, silne zaczerwienienie błony śluzowej policzków i jamy nosowej, drobne wybroczyny pod śluzówką jamy ustnej i nosowej, owrzodzenie warg, opuszki zębowej oraz w niektórych przypadkach języka, przekrwiony, obrzękły, siny i wystający z jamy ustnej język,
- pomór małych przeżuwaczy - rozległe owrzodzenia pyska, biegunka, zapalenie płuc, wysoka śmiertelność
- ospa owiec - duże grudki w pysku i innych częściach ciała, wyciek z nosa, ślinotok, gorączka.